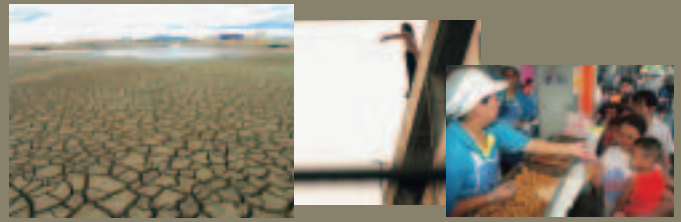

10 สถานการณ์สำคัญในรอบปี 2548

1. มลพิษเมืองกรุงเข้าขั้นอันตราย

คนกรุงเทพฯ กำลังอยู่ในพื้นที่อันตรายต่อสุขภาพ ทั้งเสียงที่ดังเกินปกติจนอาจทำให้หูตึงได้ และฝุ่นละอองหนาแน่นที่เป็นอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจถ้าอยู่ในบริเวณนั้นนานๆ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ริมถนนหรือเขตที่มีจราจรหนาแน่น กรมควบคุมมลพิษ รายงานว่า ปัญหาเสียงดังเกิน 70 เดซิเบลเอ (dBA) ซึ่งถือว่าเป็นอันตรายต่อสุขภาพนั้น ยังเป็นปัญหาเหมือนทุกปี ในปี 2548 ระดับเสียงโดยค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมงของกรุงเทพมหานคร อยู่ที่ 72.4 เดซิเบลเอ (dBA) แต่บางพื้นที่โดยเฉพาะถนนสายหลัก เช่น พหลโยธิน เยาวราช พหลโยธิน ลาดพร้าว มีเสียงดังเกินกว่า 80 เดซิเบลเอ อยู่ในระดับน่าห่วง ต้นตอปัญหาส่วนหนึ่งมาจากเสียงมอเตอร์ไซด์ที่นับวันยิ่งเพิ่มมากขึ้น แคมบางคันยังปรับแต่งท่อไอเสียทำให้เกิดเสียงดังเกินกว่า 95 เดซิเบลเอ ด้วย สำหรับคุณภาพอากาศ ปัญหาหลักยังคงเป็นฝุ่นละอองขนาดเล็กที่สามารถเข้าสู่ระบบทางเดินหายใจได้ โดยพื้นที่ที่พบฝุ่นละอองขนาดเล็กมากที่สุด คือตามเส้นทางพระรามที่ 6 พระรามที่ 4 พหลโยธิน และดินแดง

2. ภัยแล้ง / น้ำท่วม

ปี 2548 นับเป็นปีที่ประเทศไทยประสบปัญหาภัยธรรมชาติ ทั้งภัยแล้งและน้ำท่วมอย่างหนักหนาสาหัสมากที่สุดในรอบ 10 ปี ซึ่งเป็นปัญหาต่อเนื่องจากปี 2547 เมื่อฝนตกในปริมาณน้อย อ่างเก็บน้ำหลายแห่งมีปริมาณน้ำน้อยกว่าที่ควรจะเป็น จนเกิดภัยแล้งเข้าขั้นวิกฤตเมื่อเดือนมีนาคมและยึดเอือนานกว่าครึ่งปี พบว่าพื้นที่ 71 จังหวัด 44,519 หมู่บ้าน และพื้นที่เกษตรเสียหายกว่า 23 ล้านไร่ ในขณะที่พื้นที่อุตสาหกรรมและท่องเที่ยวภาคตะวันออก ระยอง ชลบุรี จันทบุรี เต็มคร่อนหนัก ต้องส่งขนานอกพื้นที่ ต่อมาในช่วงครึ่งปีหลังเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่และรุนแรงในภาคเหนือและภาคใต้ หลายจังหวัดในภาคเหนือเจอทั้งฝนกระหน่ำ น้ำป่าไหลหลาก และดินถล่ม จังหวัดเชียงใหม่ถูกน้ำท่วม 4 ครั้ง ซ้อนในวิกฤตน้ำท่วมครั้งนี้ และจังหวัดใกล้เคียงต่างก็ได้รับผลกระทบทั่วถึง เหตุการณ์ภัยแล้งน้ำท่วม สภาพอากาศแปรปรวนเช่นนี้ นับว่าเป็นผลรูปธรรมสะสมจากโครงการพัฒนาของรัฐที่ไม่ใส่ใจต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

3. ฆ่าตัวตาย

ปี 2548 มีผู้ป่วยที่พยายามฆ่าตัวตาย 3,913 ราย เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตาย 116 ราย (ข้อมูลจากการรายงานของโรงพยาบาล) ในแต่ละวัน มีคนพยายามฆ่าตัวตาย เฉลี่ยวันละ 10.7 ราย โดยทุกๆ 2 ชั่วโมง จะมีคนคิดฆ่าตัวตาย 1 ราย โดยที่ วัย 15-24 ปี คิดพยายามฆ่าตัวตายมากที่สุด คือ จำนวน 1,633 คน หรือ คิดเป็น 42% ของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายทั้งหมด รองลงมา คือ วัยทำงาน อายุ 25-34 ปี จำนวน 951 คน หรือ คิดเป็น 24% ชาวฆ่าตัวตายเกิดขึ้นบ่อยครั้งในหน้าหนังสือพิมพ์รายวันเป็นหนึ่งในสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วง เมื่อหวั่นเกรงกันว่าการแพร่ภาพการฆ่าตัวตายรายวันของหนังสือพิมพ์เป็นตัวอย่างพฤติกรรมเลียนแบบ โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน วัยที่มีจิตใจอ่อนไหวเปราะบาง ดังตัวอย่างการฆ่าตัวตายของวัยรุ่นในรอบปี เช่น หลายรายหนีปัญหาความรักในวัยเรียนด้วยการกระโดดน้ำหรือโดดตึกตาย เครียดจากการรับน้องจนต้องยิงตัวตาย หรือแม้แต่ผลการเรียนตกกลัวว่าพ่อแม่จะผิดหวังจึงหาทางออกด้วยการยิงตัวตาย รวมถึงหนุ่มนักศึกษาโดดตึกตายที่ห้างแห่งหนึ่งเพราะน้อยใจที่ถูกหว่านเป็นลูกแห่ สำนักสุขภาพจิตสังคม กระทรวงสุขภาพจิต ได้สรุปรายงานความรุนแรงในสังคมจากข่าวหนังสือพิมพ์จำนวน 10 ฉบับ ในรอบปีนี้ พบว่ามีข่าวการฆ่าตัวตาย 129 ครั้ง และข่าวฆ่าผู้อื่นและฆ่าตัวตายตาม 86 ครั้ง แม้ไม่สามารถชี้ชัดได้ว่าการฆ่าตัวตายเกี่ยวข้องกับข่าวการฆ่าตัวตาย แต่หนึ่งในเหตุการณ์สลดเกิดขึ้นเมื่อหนูน้อยวัย 6 ขวบ รู้เท่าไม่ถึงการณ์แขวนคอตัวเองเลียนแบบละครเรื่องหนึ่ง โชคดีที่รอดตายได้หวุดหวิด

4. ปรับนโยบาย 30 บาท เพื่อคนไทยห่างไกลทุโรคร

ในระยะเวลา 4 ปีที่ผ่านมา "นโยบาย 30 บาท รักษาทุโรคร" ทำให้คนไทย 60.45 ล้านคน หรือ ร้อยละ 96 มีโอกาสเข้าถึงบริการสุขภาพ เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ ในปี 2548 รัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนคำขวัญของโครงการนี้ใหม่ เป็น "30 บาท ช่วยคนไทยห่างไกลโรค" ต่อยอดนโยบายเดิมแต่เจาะกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น เน้นการป้องกันมากกว่าการรักษาโรค ส่งเสริมให้มีการดูแลสุขภาพผ่านหน่วยงานต่างๆ เช่น ระบุชมชน

ระดับสถานที่ทำงาน ควบคู่ไปกับเผยแพร่ข่าวสารด้านสุขภาพอย่างต่อเนื่อง เป้าหมายสำคัญคือ กลุ่มประชากร 4 กลุ่ม ได้แก่ เด็กเล็ก จัดให้มีโครงการเคลือบฟันเสริมไอโอดีน และอาตุเหล็ก รวมไปถึงหญิงตั้งครรภ์จะได้รับการตรวจพัฒนาการของเด็กตั้งแต่อยู่ในท้องด้วย กลุ่มแรงงานหนุ่มสาวจัดให้มีการตรวจสุขภาพคนขับรถสาธารณะ และตรวจมะเร็งปากมดลูก กลุ่มผู้สูงอายุจัดทำฟันปลอมและเฝ้าระวังการเกิดโรคหลอดเลือดหัวใจ และกลุ่มคนพิการจะได้รับการดูแลเป็นพิเศษ

5. ไข่เลือกออก

สถานการณ์โรคไข่เลือกออกยังเป็นภัยเงียบในสังคมไทยมาตลอด และยังคงต่อเนื่องเช่นนี้อีกหลายปีจนกว่าจะมีวัคซีนป้องกันโรคไข่เลือกออกผลิตออกมา ในปี 2548 สถิติจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคนี้นี้ทั้งสิ้น 44,725 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2547 รวม 6,847 ราย จำนวนผู้เสียชีวิตมี 82 ราย เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 31 ราย โดยสถานการณ์เมื่อต้นปี มีผู้ป่วยจำนวนมากกว่า 2 เท่า เมื่อเทียบกับปี 2547 ในช่วงเดียวกัน และมีจำนวนผู้ป่วยอย่างเห็นได้ชัดขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม กลายเป็นที่ตระหนักในสังคมวงกว้างเพราะกลัวว่าปีนี้สถานการณ์ไข่เลือกออกจะรุนแรงกว่าทุกปีที่ผ่านมา ทุกพื้นที่จึงมีการควบคุมการแพร่ระบาดอย่างเข้มงวด จำนวนผู้ป่วยจึงชะลอลงครั้งปีหลัง สถานการณ์จึงไม่รุนแรงอย่างที่คาดหมายไว้ เหตุที่เกิดความตื่นตระหนกมากเรื่องไข่เลือกออกในปีนี้ นายแพทย์ชิษณุ พันธุ์เจริญ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า เพราะสื่อนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่องและทางหน่วยงานสาธารณสุขมีการเฝ้าระวังเชิงรุก ทำให้เข้าใจว่าไข่เลือกออกมีความรุนแรง ก่อให้เกิดความตระหนักตกใจตลอดช่วงครึ่งปีแรกของการระบาดที่ผ่านมา ทั้งที่ความจริงการป่วยด้วยโรคไข่เลือกออกเพิ่มขึ้นมากกว่าปีก่อนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และอัตราการตายของผู้ป่วยนั้นไม่ได้สูงมากกว่าที่เคยมี

6. แก๊งขี่มอเตอร์ไซด์กับวัยรุ่นถนนเมือง ปัญหารู้นักขี่ซึ่งที่ชอบประลองความเร็วและ คลั่งไคล้ความผาดโผน แข่งขันเดิมพันด้วยเงิน หรือหญิงสาว ก่อความรำคาญแก่ชาวบ้านทั่วไป ในยามค่ำคืน เจ้าหน้าที่ตำรวจพยายามปราบปรามดักจับ ได้จับจนเกิดอุบัติเหตุมีให้เห็นเป็น ชาวอยู่บ่อยๆ นายวัฒนา เมืองสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะเจ้าภาพแก้ไขปัญหาดังกล่าว เสนอความคิด สร้างสนามแข่งให้วัยรุ่นนักบิด ด้วยเหตุผลส่วนตัวว่าจะได้ไม่ก่อความรำคาญให้กับประชาชน และไม่ต้องหนีจากการไล่จับของ ตำรวจจนก่อให้เกิดอันตราย แนวคิดนี้เป็นที่ถูกใจวัยรุ่น แต่เป็นความคิดที่สวนทางกับประชาชนส่วนใหญ่ เพราะเป็นการสนับสนุนให้มีการแข่งรถ และชักจูงให้มุ่งแต่แข่งรถโดยไม่สนใจการศึกษาเล่าเรียน อีกทั้งคำนึงถึงแต่กลุ่มคนเล็กๆ เพียงกลุ่มเดียว 25 กันยายน 2548 วันแรกของการเปิดสนามที่ตำบลคลอง 5 อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี มีวัยรุ่นเข้าร่วมกิจกรรมน้อยกว่าที่คิดไว้ และยังได้สร้างปัญหาให้กับชุมชนที่อยู่บริเวณนั้น ท่ามกลางความไม่เห็นด้วยของสังคม ในการแก้ไขปัญหานี้ที่ปลายเหตุ แนวทางนี้จึงค่อย ๆ จางหายและลึบเลิกไปในที่สุด

7. เกษตรกรรมยั่งยืน

ในเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา ได้ให้ความสำคัญกับ "การเกษตรที่เอื้อต่อสุขภาพ" โดยมีจุดหมายหลักคือ หยุดการใช้สารเคมีการเกษตรทุกชนิด เนื่องจากเป็นภัยต่อสุขภาพร่างกายของเกษตรกรและประชาชนทั่วไปในฐานะผู้บริโภค ตลอด 3 ปีที่ผ่านมาเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติและเวทีย่อยสมัชชาสุขภาพระดับพื้นที่ได้จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาดูงาน ส่งเสริมการทำเกษตรยั่งยืนทั่วทุกพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ความสำเร็จจากการผลักดันนโยบาย ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืนหรือการทำเกษตรชีวภาพที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน หรือวนเกษตร ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกร แนวคิดเดียวกันมากขึ้น เห็นผลได้ชัดเจนนทางด้านสุขภาพของเกษตรกรคือ จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับพิษจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชมีแนวโน้ม

ลดลงอย่างเห็นได้ชัด จากสถิติปี 2541 พบผู้ป่วยสูงถึง 4,398 ราย ปี 2545 พบผู้ป่วย 2,571 ราย พอมาในปี 2547 พบผู้ป่วยเพียง 1,864 รายเท่านั้น

8. โรคไม่เครพตักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ความไม่สงบสุขในสังคมไทยส่วนหนึ่งมาจากการไม่เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น จนปรากฏเป็นภาพความรุนแรงผ่านหนังสือพิมพ์รายวันเสมอๆ เช่น การตีกันของนักเรียนอาชีวะ การใช้กำลังในการยุติความขัดแย้ง การฆ่าตัดตอนในช่วงสงครามปราบปรามยาเสพติดครอบแวก และ ที่สำคัญที่สุดคือ สถานการณ์ความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีฐานรากมาจากการขาดความไว้วางใจในอัตลักษณ์ของผู้คนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งด้านภาษาและการนับถือศาสนา แยกต่างไปจากวัฒนธรรมไทยกระแสหลัก ลักษณะทั้งหมดนี้ นายแพทย์ประเวศ วะสี กล่าวว่า เป็นอาการอย่างหนึ่งของ "โรคไม่เครพตักดิ์ศรีของความเป็นคน" ถ้าเป็นกันมากขึ้นจะทำให้สังคมไทยอ่อนแอ และเสนอแนวทางการรักษาโรคนี้ว่าคนไทยควรสร้างจิตสำนึกในเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคนใหม่ คือมีความเชื่อมั่นในพลังความสามารถของทุกคน เคารพในความแตกต่างหลากหลายของกลุ่มคนเล็กน้อยในสังคม สำนึกในความรู้ที่มีอยู่ในตัวที่ได้มาจากการประสบการณ์ชีวิตและการทำงาน เมื่อสำนึกเช่นนี้ ทุกคนก็จะมี ความภูมิใจและมั่นใจในตัวเอง ผู้คนหลากหลายฝ่ายจะสามารถรวมตัวร่วมคิดร่วมทำเรื่องดีๆ ช่วยกันขจัดสิ่งที่ไม่ดีออกไปจากสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความถูกต้องเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมไทยได้ในที่สุด

9. วัยรุ่นไทยคิดเอดส์มากขึ้น

ในสังคมไทยทุกวันนี้ "เอดส์" โรคร้ายที่กลายมาเป็นปัญหาสุขภาพของวัยรุ่นอย่างรุนแรง มีแนวโน้มกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในระยะเวลาด้านไกลหากไม่มีการเร่งแก้ไขปัญหา ปี 2548 นี้ มีผู้ติดเชื้อรายใหม่ 18,000 ราย ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่น วัยเรียน นักศึกษา อายุ 15-24 ปี ซึ่งปัจจุบันรวมมีวัยรุ่นติดเชื้อแล้วมากกว่า 30,000 คนที่น่าตกใจคือ 84% ของวัยรุ่น ได้รับเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์ สถานการณ์ที่น่าเป็นห่วง เพราะเมื่อวัยรุ่นจำนวนมากกำลังถูกผลักดันเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ประจวบเรื่องเพศสัมพันธ์และ

การใช้สารเสพติด เป็นการเพิ่มโอกาสเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเอดส์ ทั้งนี้มาจากข้อเท็จจริงที่ว่า วัยรุ่นวัยเรียนมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนมากขึ้น และมีการใช้ถุงยางอนามัยในอัตราที่ต่ำมาก เนื่องจากเข้าใจว่าเพื่อนไม่น่าจะมีโรคติดมาด้วย ขณะนี้วัยรุ่นหญิงไทยน่าเป็นห่วงกว่ากลุ่มอื่น โดยเฉพาะในรายที่ผ่านการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน มีแนวโน้มที่จะมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศเพียงชั่วข้ามคืนเพิ่มมากขึ้น และมีช่องทางการขายบริการทางเพศอย่างง่ายดายผ่านทางเว็บไซต์ สำหรับแนวทางการแก้ไขที่เป็นประเด็นในสังคมไทยขณะนี้คือ เรื่องการคิดตั้งค้ำจุนอายุขัยอนามัยแบบหยอดเหรียญในสถานศึกษา เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และป้องกันการตั้งครรภ์โดยไม่พึงปรารถนา จนนำไปสู่การทำแท้ง ก็มีทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับวิธีแก้ปัญหาดังกล่าว

10. แรงงานไทยเสี่ยงเป็นโรคและได้รับอันตรายจากการประกอบอาชีพ

แรงงานไทยในภาคอุตสาหกรรมประสบอุบัติเหตุจนถึงแก่ชีวิตหรือพิการในแต่ละปีเพิ่มมากขึ้น เมื่อดูสถิติจากสำนักงานกองทุนเงินทดแทน กระทรวงแรงงาน ที่ได้ให้การช่วยเหลือหรือจ่ายเงินทดแทน พบว่า ปี 2547 มีแรงงานไทยเสียชีวิต 861 ราย แต่ปี 2548 มีแรงงานเสียชีวิตสูงถึง 1,372 ราย ซึ่งสูงสุดในรอบ 10 ปี กิจกรรมที่ทำให้ได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต ได้แก่ อุบัติเหตุจากยานพาหนะ งานก่อสร้าง และ ไฟฟ้าดูดไฟฟ้าช็อต ส่วนโรคภัยที่เกิดขึ้นจากสภาวะการทำงานที่พบมากที่สุด ได้แก่ โรคปอดหลัง โรคพิษจากสัตว์และแมลง โรคผิวหนังอักเสบและภูมิแพ้ เป็นต้น แต่ข่าวคราวที่มักเกิดขึ้นเสมอๆ ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตการทำงานที่พบคือ การระเบิดและไฟไหม้ในโรงงานอุตสาหกรรม มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บคราวละมากๆ ตลอดคนสารเคมีรั่วไหลทำให้คนงานได้รับผลกระทบจากสารพิษโดยฉับพลัน หากยังปล่อยให้เป็นเรื่องเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด ไม่คาดฝัน ยากที่จะควบคุมได้ ปีต่อๆ มาจะได้ยินได้พบเหตุการณ์ลักษณะนี้จนชินชานในสังคมไทย